

Da torej nekatera dela, ali bolje, nekateri njegovi dramatični fragmenti na odru niso uspeli, niso toliko krivi nedostatki harmonije v kompoziciji in prevelika zmes fabulnih motivov, kolikor premalo brzdana fantazija, ki išče za svoje misli novih sredstev in novih oblik umetniške ekspresije, pri čemer dostikrat prestopi meje sil dramatične tehnike.

To je vzrok, da „Legion“ še dozdej ni uzrl gledaliških kulis, da jih „Achilleis“ in „Akropolis“ tudi še ne čakata tako kmalu, da so se dosedaj vsi poizkusi z „Legendo“ izjalovili, da je slednjič tudi „Listopadova noč“ dočkala svojo uprizoritev šele ob prvi obletnici smrti svojega mojstra.

Vse to so dela bodočnosti, stremeča iz okvira današnjega življenskega in umetniškega naziranja, zato tudi vzbujajo tako zelo nasprotujoče si glasove zadivljenja in vdane časti ter protesta in nerazumevanja.

In sedaj, ko smo na vse to opozorjeni, lahko pristopimo k „Listopadovi noči“ s spoštovanjem v srcu za genijalne poetove misli in navdihnjenja, s kritično sodbo v oceni posameznih prizorov, a tudi z razumevanjem nedostatkov scenskega okvira, ki danes še ne more zadoščati mogočnim poletom mojstrove domišljije.

(Dalje prihodnjič.)

Ali še pomniš?

Ali še pomniš one večere,
Anica moja,
polne ljubezni, polne v nas vere,
polne pokoja?

Gori na oknu kot golobica
ti si slonela,
oko plamteče, kakor kri lica
v mraku so rdela.

Kakor paž zvesti v noči pri vratih
tebe sem čakal —
kdaj se poljubi zarji prezlati
priti iz mraka . . .

Petruška.